

Sygn. akt III U 197/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 czerwca 2023r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Danuta Poniatowska
Protokolant:	Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 czerwca 2023r. w Suwałkach

sprawy **G. A.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do rekompensaty

w związku z odwołaniem G. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 20 marca 2023 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje G. A. prawo do rekompensaty.

UZASADNIENIE

Decyzją z 20.03.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 164) i ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 504 ze zm.) odmówił G. A. prawa do rekompensaty. Wskazał, że wnioskodawca nie wykazał odpowiednio długiego stażu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (15 lat), gdyż na podstawie przedłożonych dokumentów uznano za udowodnione 12 lat 6 miesięcy i 16 dni okresów zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnym charakterze.

W odwołaniu od tej decyzji G. A. wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do rekompensaty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji i podniósł, iż z okresu zatrudnienia w szczególnym charakterze od 1.05.1983 r. do 27.07.1998 r. wyłączono okresy korzystania z urlopów bezpłatnych oraz okresy nieskładkowe.

Sąd ustalił, co następuje:

G. A. (ur. (...)) w lutym 2023 r. złożył wniosek o emeryturę. Decyzją z 21.03.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał G. A. emeryturę na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od osiągnięcia wieku emerytalnego, to jest od 12.03.2023 r. Natomiast zaskarżoną decyzją z 20.03.2023 r. odmówiono mu prawa do rekompensaty. Wcześniej G. A. domagał się bezskutecznie prawa do emerytury pomostowej (decyzja odmowna z 18.05.2023 r., wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z 28.12.2018 r. sygn. akt III U 355/18 – akta rentowe).

Ubiegając się o prawo do emerytury pomostowej, G. A. przedłożył świadectwo wykonywania prac o szczególnym charakterze wystawione 25.04.2018 r. przez (...) S.A. (...) w W. (k. 30 akt rentowych o emeryturę pomostową). W tym świadectwie pracy zaświadcza się, że G. A. był zatrudniony w jednostkach organizacyjnych przedsiębiorstwa (...) i wykonywał prace o szczególnym charakterze jako (...) w okresach:

- 1.05.1983 r. – 30.11.1986 r. – (...),
- 1.12.1986 r. – 30.04.1995 r. – (...),
- 1.05.1995 r. – 22.07.1998 r. – (...),

w pełnym wymiarze czasu pracy (prace wymienione w pkt 5 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych).

Ponadto w tym świadectwie pracy wskazano, że G. A. pracował też w jednostkach organizacyjnych przedsiębiorstwa (...) na stanowiskach:

- 1.09.1979 r. – 30.11.1979 r. – (...),
- 1.12.1979 r. – 23.04.1980 r. – (...),
- 2.08.1982 r. – 30.04.1983 r. – (...),
- 1.05.1983 r. – 30.11.1986 r. – (...),
- 1.12.1986 r. – 30.04.1995 r. – (...),
- 1.05.1995 r. – 22.07.1998 r. – (...).

Okresy te są zatrudnieniem na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin i zalicza się do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4 rozporządzenia Rady ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego ... (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Ponadto G. A. służbę wojskową odbywał od 24.04.1980 r. do 7.07.1982 r. (2 lata 2 miesiące i 14 dni).

Sąd pozyskał akta osobowe odwołującego się z okresu jego zatrudnienia na kolei (koperta k. 18). Akta te są kompletne i pozwalają na ustalenie, że w przedłożonym świadectwie pracy wskazano okresy zatrudnienia na poszczególnych stanowiskach zgodnie z dokumentacją znajdującą się w tych aktach osobowych. Okres zatrudnienia od 1.09.1979 r. do 22.07.1998 r. w (...) wynosi łącznie 17 lat 1 miesiąc i 4 dni (z wyłączeniem okresów urlopu bezpłatnego - 1 rok 9 miesięcy i 18 dni, doliczono też okres odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego).

Zaliczony przez organ rentowy okres pracy odwołującego się w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, jako (...) wynosi 12 lat 6 miesięcy i 16 dni. Tak wyliczony staż pracy w warunkach szczególnych obejmuje tylko okresy składkowe, kiedy to G. A. wykonywał prace o szczególnym charakterze jako (...).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 164), rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej.

Rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat (art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych).

Wykonywanie pracy w warunkach szczególnych kwalifikuje się zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 r. poz. 504 ze zm.). Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przepisami, do których odsyła art. 32 ust. 4 tej ustawy jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 tego rozporządzenia pracami w szczególnych warunkach są prace wymienione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Natomiast przepis § 4 ust. 3 tego rozporządzenia do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach zalicza okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz.U. z 1983 r. Nr 23, poz. 99 ze zm.). Art. 6 ust. 1 tej ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin za okresy zatrudnienia na kolei uważa okresy pozostawania w stosunku pracy w kolejowych jednostkach organizacyjnych, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy.

Ustawa z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz.U. z 1983 r. Nr 23, poz. 99 ze zm.) została uchylona przez ustawę z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 195 pkt 7), ale zawiera tożsame zapisy, co do okresów zatrudnienia na kolei, zawarte w art. 43 ust.1. Przepis ten stanowi, że za okresy zatrudnienia na kolei uważa się okresy pozostawania w stosunku pracy w kolejowych jednostkach organizacyjnych, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy.

Ustalanie okresu pracy w warunkach szczególnych reguluje też ustawa o emeryturach pomostowych. Art. 12 tej ustawy stanowi, że przy ustalaniu okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o których mowa w art. 4-11, nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Ponieważ ustawodawca w sposób szczególnie uprzywilejowany potraktował w ustawie o emeryturach i rentach z FUS pracowników kolejowych, a ustawa o emeryturach pomostowych nie wyłącza wprost w art. 12 tego przywileju, w ocenie Sądu, w niniejszej sprawie należało staż pracy w warunkach szczególnych ustalić zgodnie z dyspozycją art. 43 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Niewątpliwie G. A. w spornym okresie pozostawał w stosunku pracy w kolejowej jednostce organizacyjnej, a w jego trakcie pobierał zasiłki chorobowe z ubezpieczenia społecznego. Wypełnił zatem dyspozycję określoną w powołanym wyżej przepisie. Przepis ten obowiązywał w dacie wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych i w dacie złożenia wniosku o rekompensatę. Dlatego, w ocenie Sądu, brak podstaw do pominięcia okresów pobierania zasiłków chorobowych do obliczania stażu pracy w warunkach szczególnych. Stanowisko to znajduje potwierdzenie także w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 25.02.2015 r. sygn. akt III AUa 452/14 (publ. Legalis nr 1396990). Jednak nawet po wyłączeniu okresów pobierania zasiłków, staż pracy odwołującego się na kolei przekracza wymagane 15 lat, po zaliczeniu okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Odnosząc się do zaliczenia okresu służby wojskowej, skoro art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych wprost odwołuje się do pojęcia okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS i jednocześnie nie ma wątpliwości, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz.

1534) zalicza się na warunkach wynikających z tego przepisu - spełnionych przez ubezpieczonego - do okresu pracy w szczególnych warunkach, to prawidłowo okres ten powinien być zaliczony do tego stażu pracy.

Wnioskodawca ubiegał się wcześniej o prawo do emerytury w obniżonym wieku, nie spełniał jednak warunków do jej przyznania.

W tych okolicznościach należało przyjąć, że odwołujący się legitymuje się wymaganym, co najmniej 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych, a w związku z tym na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 164), przysługuje mu prawo do rekompensaty. Świadczenie to jest przyznawane tym ubezpieczonym, którzy nie mają możliwości skorzystania z emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), ani z emerytury pomostowej. Wnioskodawca spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do rekompensaty.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak wyroku.